

Zagreb, 27. veljače 2025. godine

PRIJEDLOG PRAVILA KORIŠTENJA TERMINALA ZA UKAPLJENI PRIRODNI PLIN

- KONZULTACIJSKI DOKUMENT -

uz javno savjetovanje od 27. veljače do 13. ožujka 2025. godine

1. UVOD

Kao operator terminala za ukapljeni prirodni plin (dalje u tekstu: operator), LNG Hrvatska d.o.o. osigurava siguran, pouzdan i učinkovit rad terminala za ukapljeni prirodni plin (dalje u tekstu: terminal), upravljajući njegovim održavanjem i razvojem te pružanjem kvalitetnih i nesmetanih usluga prihvata i otpreme ukapljenog prirodnog plina (dalje u tekstu: UPP) korisnicima terminala. Prema Odluci Vlade Republike Hrvatske kojom je terminal određen kritičnom infrastrukturom za područje energetike i proglašen strateškim investicijskim projektom, kao i odlukama o izgradnji plinovoda Zlobin – Bosiljevo te povećanju maksimalnog kapaciteta uplinjavanja terminala na 6,1 milijardu m³ godišnje, terminal na otoku Krku postaje ključni element sigurnosti opskrbe plinom za Republiku Hrvatsku i zemlje regije. Povećanjem kapaciteta terminala, Republika Hrvatska učvršćuje svoju poziciju važnog energetskog čvorišta, doprinoseći stabilnosti europskog plinskog tržišta.

Upravljanje terminalom je regulirana energetska djelatnost koju operator terminala obavlja kao javnu uslugu, a osnovni propis koji uređuje ovu djelatnost su Pravila korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin (u daljnjem tekstu: pravila). Ova pravila uređuju tehničke, operativne i komercijalne uvjete pristupa i korištenja terminala, uključujući pravila ugovaranja, raspodjele i korištenja kapaciteta, operativne postupke te odgovornosti kako operatora, tako i korisnika terminala. Također, pravila propisuju ključne tehničke i sigurnosne zahtjeve za prihvata, skladištenje, uplinjavanje i otpremu UPP-a. S obzirom na kontinuiranu nadogradnju terminala, tržišne uvjete i strateške ciljeve, potrebno je aktivno prilagođavati i ažurirati pravila kako bi se osigurala učinkovitost, sigurnost i usklađenost s industrijskim standardima. Takve izmjene omogućuju optimizaciju korištenja kapaciteta terminala, veću tržišnu fleksibilnost i konkurentnost te osiguranje stabilnosti opskrbe plinom, što čini temelj za daljnji razvoj i unaprjeđenje usluga.

Ovaj konzultacijski dokument izrađen je u sklopu javnog savjetovanja, s ciljem osiguravanja transparentnosti i predvidivosti regulatornog okvira te omogućavanja dionicima da se upoznaju

s predloženim izmjenama pravila terminala. S obzirom na to da su predložene promjene značajne i opsežne, u dokumentu se pruža jasno objašnjenje propisanih normi, ističu ključne izmjene u odnosu na dosadašnja pravila te daje obrazloženje njihove svrhe i opravdanosti. Javnim savjetovanjem operator terminala nastoji pružiti jasne informacije postojećim i potencijalnim korisnicima, omogućiti im informirano sudjelovanje u regulatornom procesu te osigurati da usvojena pravila budu u skladu s potrebama tržišta i tehničkim mogućnostima terminala.

2. RAZLOZI DONOŠENJA NOVIH PRAVILA KORIŠTENJA TERMINALA ZA UKAPLJENI PRIRODNI PLIN

Planirano povećanje kapaciteta uplinjavanja terminala, koje uključuje ugradnju dodatnog modula za uplinjavanje maksimalnog kapaciteta 250.000 m³/h omogućit će, uz postojeća tri modula za uplinjavanje, svaki maksimalnog kapaciteta od 150.000 m³/h, veću fleksibilnost u radu terminala. Svi moduli za uplinjavanje bit će u upotrebi, na način da će se u operativnom radu koristiti tri modula, dok će četvrti modul služiti kao redundancija. Ovaj režim rada podrazumijeva kvartalnu rotaciju rada modula. Rotacija rada modula osigurava ravnomjerno korištenje opreme i smanjuje intenzitet njenog trošenja, čime se produžuje radni vijek opreme te optimizira operativna učinkovitost. Također, s redundancijom jednog modula smanjuje se rizik od prekida pružanja usluga, obzirom da se na taj način, u slučaju nepredviđenih problema, operatoru omogućuje zamjena u radu modula. Ovim režimom rada postiže se optimalna ravnoteža između sigurnosti, fleksibilnosti i dostupnosti kapaciteta, što osigurava kontinuirani rad terminala, bez neželjenih zastoja. Prema ovom modelu, terminal će tijekom tri kvartala godišnje osigurati kapacitet uplinjavanja od 550.000 m³/h, dok će u jednom kvartalu godišnje kapacitet uplinjavanja biti 450.000 m³/h.

Planirano povećanje kapaciteta terminala ugradnjom dodatnog modula uplinjavanja kapaciteta 250.000 m³/h donosi značajne tehničke promjene koje zahtijevaju i prilagodbe u pravilima korištenja terminala. Obzirom na stečeno iskustvo u dosadašnjem upravljanju terminalom i uspješno upravljanje kapacitetima u prethodnim godinama, operator terminala nastoji unaprijediti postojeća pravila kako bi se osigurala veća tržišna efikasnost i operativna fleksibilnost. Nova pravila donose niz ključnih izmjena s ciljem unaprjeđenja operativnih i komercijalnih aktivnosti u skladu s aktualnim industrijskim standardima i potrebama tržišta. Glavna svrha izmjene pravila je optimizacija korištenja kapaciteta terminala uslijed tehnološke nadogradnje terminala, povećanje tržišne učinkovitosti, osiguranje financijske stabilnosti i unaprjeđenje tehničkih i sigurnosnih uvjeta rada terminala.

Jedna od ključnih izmjena je uvođenje jasnije regulacije i postupaka za raspodjelu kapaciteta terminala kroz aukcijski model koji je standardna praksa plinske industrije. Ovaj model omogućuje tržišno orijentiranu raspodjelu kapaciteta istovremeno razvijajući plinsko tržište povećanjem konkurencije među potencijalnim korisnicima. Uvođenjem blokovske alokacije

kapaciteta i spot kapaciteta omogućit će se brže i učinkovitije usklađivanje s potrebama tržišta, uz istovremeno smanjenje rizika neučinkovite raspodjele kapaciteta i neiskorištenosti infrastrukture terminala.

Dodatno, novina je i uvođenje registracijskog ugovora kao preduvjeta za nove korisnike. Potencijalni novi korisnici, u pravilu, mogu pristupiti registracijskom ugovoru u bilo kojem trenutku, čime im se omogućava da se pravovremeno upoznaju s operativnim pravilima i uvjetima zajedničkog korištenja usluga. Istovremeno, operator dobiva mogućnost pravovremene provjere financijske stabilnosti potencijalnih novih korisnika, čime se osigurava zaštita interesa operatora, ali i postojećih korisnika terminala. Ovaj pristup omogućuje transparentnost i smanjuje rizik od uključivanja neozbiljnih ili financijski nesigurnih subjekata, čime se osigurava stabilnost i pouzdanost poslovanja terminala.

Uvođenje spot tereta zamijenit će dosadašnji sustav kratkoročnih kapaciteta, omogućujući veću fleksibilnost u alokaciji kapaciteta prema trenutnim tržišnim potrebama. Ovaj pristup omogućuje bržu i jednostavniju prilagodbu raspoloživih resursa s obzirom na fluktuacije u potražnji, čime se smanjuje rizik od neiskorištenih kapaciteta. Spot kapaciteti osiguravaju brzu reakciju na tržišne promjene i omogućuju korisnicima terminala veću operativnu fleksibilnost. Iako trenutni uvjeti visoke zastupljenosti kapaciteta ne omogućuju potpunu primjenu spot kapaciteta, ovaj model također doprinosi povećanju sigurnosti opskrbe, pružajući dodatnu fleksibilnost u slučaju nepredviđenih okolnosti ili izvanrednih situacija, kada je nužno u kratkom vremenu prilagoditi korištenje kapaciteta.

Od 2023. godine Opći uvjeti opskrbe plinom propisuju standard kvalitete plina korištenjem metanskog broja, umjesto prethodno korištenog molnog udjela metana, etana i propana odnosno komponentnog sastava plina. Iako regulativa Europske unije ne zahtijeva minimalnu vrijednost metanskog broja, Opći uvjeti opskrbe primjenjuju minimalnu vrijednost od 70. Podizanjem propisane minimalne vrijednosti metanskog broja za 1 jedinicu, viši standardi kvalitete plina na ulazu u terminal omogućuju da plin, čak i uslijed starenja (aging-a/ weathering-a) u terminalu, zadrži zadovoljavajuću kvalitetu za otpremu u plinski transportni sustav Republike Hrvatske.

Na temelju iskustva u upravljanju terminalom, ugradnje dodatne opreme radi povećanja kapaciteta te provedene neovisne analize europskih terminala za UPP, operator uvodi izmjene trajanja redovnog održavanja s dosadašnjih 7 dana na 12 dana. S obzirom na istek garancije na izgrađeni terminal te činjenicu da se radi o drugom povećanju kapaciteta u posljednje tri godine, dodatno ugrađena oprema zahtijeva specifične i detaljne preglede, ispitivanja i certifikaciju od strane Klasifikacijskog društva broda. Povećanje broja dana redovnog održavanja nužno je radi osiguranja sigurnog i pouzdanog rada terminala, pri čemu i dalje predstavlja najkraći period održavanja među svim terminalima za UPP u Europi.

Osim tehničkih i operativnih prilagodbi, nova pravila također omogućuju bolju usklađenost s tržišnim uvjetima, smanjujući rizik od financijskih poremećaja uslijed volatilnosti tržišta i osiguravajući dugoročnu stabilnost poslovanja operatora. Terminal pruža kritične energetske

usluge, pri čemu se poslovanje oslanja na predvidive i sigurne novčane tokove. Usluge terminala zahtijevaju značajne kapitalne i operativne troškove, a neizvršavanje financijskih obveza od strane korisnika može uzrokovati lančane posljedice na poslovanje operatora, uključujući narušavanje ugovorenih obveza i potencijalne gubitke, stoga operator predlaže uspostavljanje novih razina osiguranja koje su usklađenije predvidivim rizicima i standardima industrije. Korištenje bankarskih garancija i novčanih pologa pruža veću razinu likvidnosti i sigurnosti u naplati potraživanja u usporedbi sa zadužnicama, koje su često složenije i manje pouzdane u provedbi. Sukladno navedenom, operator unosi izmjene u pogledu visine sredstva osiguranja plaćanja.

U cilju osiguravanja ravnopravnosti sudionika u obveznom odnosu, operator smatra opravdanim brisanje postojećih normi kojima se regulira raskid ugovora u slučaju promjene regulatornih okolnosti te uvodi mehanizam koji osigurava pravičnu raspodjelu ugovornih rizika između korisnika terminala i operatora terminala.

Ova novina uspostavlja jasna pravila u slučaju prijevremenog raskida ugovora od strane korisnika terminala, čime se osigurava pravna predvidljivost i financijska stabilnost poslovanja terminala. Prethodno važeća norma bila je pravno i ekonomski neodrživa, budući da je cjelokupni regulatorni rizik neopravdano prebacivala na operatora terminala, iako on nema nikakav utjecaj na promjene zakonodavnog okvira. Takav model stvarao je značajnu asimetriju ugovornih obveza i izravno ugrožavao financijsku i operativnu stabilnost terminala, jer bi svaka promjena propisa mogla dovesti do jednostranog raskida ugovora od strane korisnika, bez jasnog mehanizma zaštite operatora od nastalih posljedica.

Novi mehanizam ne ograničava tržišnu fleksibilnost, jer se kapacitet koji je predmet raskida ponovno stavlja na raspolaganje putem aukcijskih postupaka, omogućujući tržišnu prilagodbu. Uz to, ako se kapacitet koji je bio predmet raskida ponovno zakupi, korisniku terminala vraća se iznos naknade koju je prethodno platio, čime se osigurava pravičnost i proporcionalnost u financijskim obvezama. Ovim prijedlogom osigurava se ravnoteža prava i obveza ugovornih strana, čime se operatoru terminala omogućuje zaštita od financijskih rizika jednostranog raskida ugovora, dok se korisniku terminala i dalje pruža mogućnost izlaska iz ugovora uz ekonomski opravdane uvjete. Na taj način, predloženi članak osigurava pravednu i tržišno održivu regulaciju odnosa između korisnika i operatora terminala, uz poštivanje načela ravnopravnosti sudionika u obveznom odnosu.

Osim sadržajnih i operativnih novina koje se uvode, operator provodi i nomotehničko usklađivanje pravila kako bi osigurao njihovu jasnoću, preciznost i pravnu dosljednost. Pravilima se otklanjaju moguće nejasnoće u tumačenju, unaprjeđuje se koherentnost pojedinih odredbi te se osigurava veća pravna sigurnost korisnicima terminala i operatoru. Novim pravilima osigurava se jednostavnija primjena u praksi.

3. PRIJEDLOG PRAVILA KORIŠTENJA TERMINALA ZA UKAPLJENI PRIRODNI PLIN

DIO 1. OPĆE ODREDBE

Ovim se poglavljem definira pravni okvir primjene pravila, odgovornost operatora i ključni operativni pojmovi. Uvedene su odredbe za jednoznačnu primjenu pravila, proširena odgovornost operatora u nereguliranim situacijama te terminološki usklađeni izrazi s propisima energetskega sektora i tržišta plina.

Članak 1. Predmet i područje primjene

Ovaj članak jasno definira predmet i područje primjene pravila, uključujući vrste i način pružanja usluga, čime se osigurava precizniji i sveobuhvatniji regulatorni okvir. Dodatno, uvodi se odredba o radnim danima i vremenskoj zoni, čime se osigurava jednoznačna primjena pravila u operativnim i komercijalnim postupcima.

Članak 2. Odgovornost operatora terminala

Ovaj članak uređuje odgovornost operatora terminala. Ključna novina je uvođenje mehanizma postupanja u situacijama koje nisu izriekom uređene pravilima ili važećim propisima i uvjet kada je operator dužan pokrenuti postupak izmjene pravila. Ovim izmjenama postiže se veća fleksibilnost i pravna sigurnost u upravljanju terminalom.

Članak 3. Definicije

Ovaj članak uređuje sveobuhvatno definiranje pojmova. Napravljena je nomotehnička prilagodba kroz pojednostavljenje i standardizaciju izraza, čime se osigurava veća konzistentnost i lakše tumačenje pravila. Ključne novine uključuju usklađivanje izraza s propisima koji uređuju energetskega sektor, tržište plina i pomorstvo, kao i uvođenje novih pojmova koji prate promjene u modelu poslovanja terminala, poput aukcije za raspodjelu kapaciteta uplinjavanja, kapaciteta uplinjavanja spot tereta, registriranog korisnika terminala i sl. Ove novine povećavaju pravnu sigurnost, operativnu jasnoću i usklađenost s regulatornim zahtjevima.

DIO 2. OPIS TERMINALA

Poglavlje uređuje tehničke karakteristike terminala, njegov razvoj i povezivanje na transportni sustav.

Članak 4. Tehničke karakteristike terminala

Ovim člankom preciznije se uređuje infrastruktura i tehničke karakteristike terminala, uz terminološku usklađenost ključnih elemenata.

Članak 5. Razvoj terminala

Ovim člankom se definira odgovornost operatora za izgradnju i razvoj terminala.

Članak 6. Povezivanje terminala s transportnim sustavom

Ovim člankom se precizno uređuje povezivanje terminala s transportnim sustavom. Dodatno, propisuje se obveza suradnje operatora u cilju optimalnog iskorištavanja kapaciteta i izbjegavanja operativnih ograničenja.

DIO 3. USLUGE OPERATORA TERMINALA

Ovim poglavljem definiraju se vrste usluga koje operator pruža korisnicima, pri čemu se usluga prihvata i otpreme UPP-a zadržava kao jedinstvena operativna cjelina, a nestandardne usluge sistematiziraju radi veće jasnoće i transparentnosti. Propisuje se načelo zajedničkog korištenja terminala, uz jasno razgraničenje prava i obveza korisnika, dok se registracijski ugovor uvodi kao preduvjet za sudjelovanje u aukcijama i ugovaranje kapaciteta, čime se osigurava usklađenost novih subjekata s regulatornim i operativnim uvjetima terminala.

Članak 7. Vrste usluga

Ovim člankom se jednostavno i precizno definiraju vrste usluga koje operator pruža korisnicima. Usluga prihvata i otpreme UPP-a ostaje jedinstvena i nerazdvojna cjelina, čime se naglašava međusobna zavisnost svih operacija od dolaska broda do otpreme plina u plinski transportni sustav. Nestandardne usluge su redefinirane i sistematizirane, kako bi se stavio naglasak na ključne komercijalne i tehničke usluge koje operator pruža korisnicima. Dodatno, brisana je nestandardna usluga zamjene dodijeljenih vremena dolaska brodova, a naglašena je obveza operatora da usluge pruža u skladu s važećim propisima i načelima transparentnosti i nediskriminacije, postupajući kao savjestan operator.

Članak 8. Zajedničko korištenje terminala

Ovim člankom se utvrđuje načelo zajedničkog korištenja terminala. Ova odredba predstavlja opći okvir zajedničkog korištenja terminala, dok se detaljna pravila razrađuju u daljnjim odredbama pravila. Također, precizira se ograničenje odgovornosti operatora u pogledu zajedničkog korištenja.

Članak 9. Registracijski ugovor

Ovim člankom se za sve nove korisnike uvodi registracijski ugovor kao preduvjet za sudjelovanje u aukcijama i dodjeli kapaciteta terminala. Sklapanjem ovog ugovora,

opskrbljivač ili trgovac plinom formalno prihvaća opće uvjete i pravila kojima se uređuje korištenje usluga terminala, čime se osigurava njegova usklađenost s regulatornim i operativnim zahtjevima. Registrirani korisnici ne mogu koristiti usluge terminala dok s operatorom ne sklope ugovor o korištenju terminala, čime se jasno razgraničuje status registriranih korisnika i korisnika s raspodijeljenim kapacitetom. Ovim člankom se osigurava pravna i operativna sigurnost, sprječava sudjelovanje subjekata koji ne ispunjavaju regulatorne i financijske uvjete te omogućuje transparentniji i pouzdaniji proces pristupanja uslugama terminala.

DIO 4. USLUGA PRIHVATA I OTPREME UPP-a

Ovo poglavlje uređuje uslugu prihvata i otpreme UPP-a, uključujući ključne operativne i komercijalne procese terminala. Najznačajnije izmjene odnose se na ugovaranje kapaciteta uplinjavanja. Osim ključnih promjena u modelu ugovaranja, uvedeni su i drugi regulatorni i operativni zahvati.

GLAVA 1. UGOVARANJE KAPACITETA UPLINJAVANJA

U ovoj glavi pravila uređuje se ugovaranje kapaciteta uplinjavanja. Novim pravilima potpuno se mijenja koncept ugovaranja kapaciteta terminala te se uvode dvije vrste kapaciteta: godišnji kapacitet uplinjavanja i kapacitet uplinjavanja spot tereta. Dosadašnji model ugovaranja zamjenjuje se modelom ugovaranja temeljem aukcijskog postupka koji se provodi putem aukcijske platforme, čime se uvodi transparentniji i tržišno utemeljen sustav raspodjele kapaciteta. Također se definiraju nova pravila za ponudu kapaciteta koji su oblikovani u blokove. Novine uključuju i uvođenje jamstva za sudjelovanje u aukciji, dok se postojeća sredstva osiguranja plaćanja redefinišu radi veće financijske sigurnosti i usklađenosti s industrijskim praksama. Ovim izmjenama osigurava se konkurentan, predvidiv i učinkovit model ugovaranja usluga terminala.

Članak 10. Vrste kapaciteta uplinjavanja

Ovim člankom se potpuno mijenja model ugovaranja kapaciteta terminala, pri čemu se dosadašnji godišnji postupak ugovaranja i postupak ugovaranja kratkoročnog kapaciteta zamjenjuju aukcijskim modelom. Uvode se dvije vrste kapaciteta uplinjavanja – godišnji kapacitet uplinjavanja i kapacitet uplinjavanja spot tereta, čime se jasno razgraničavaju dugoročne i kratkoročne potrebe korisnika terminala. Kako bi se optimizirala iskorištenost kapaciteta, operator formira blokove kapaciteta i nudi ih za ugovaranje. Veličina blokova kapaciteta nije unaprijed fiksno definirana u pravilima, kako bi se operatoru omogućila maksimalna fleksibilnost u oblikovanju ponude sukladno potrebama tržišta i tehničkim mogućnostima terminala. Propisivanje točnih količina unaprijed moglo bi dovesti do situacija

u kojima, zbog tehničkih ograničenja terminala ili transportnog sustava, operator raspolaže kapacitetom koji je neznatno manji od definiranog bloka (npr. za 1 kWh), ali ga zbog rigidnosti pravila ne može ponuditi na tržištu. To bi rezultiralo smanjenom iskoristivošću terminala i nižim prihodima, što nije u interesu ni operatora ni korisnika. Osim toga, budući da je terminal izravno povezan s plinskim transportnim sustavom čiji će se kapaciteti povećavati, ali trenutno nisu sa sigurnošću određivi, fiksiranje blokova unaprijed smanjilo bi operativnu fleksibilnost i moglo bi dovesti do neoptimalnog korištenja infrastrukture. Veličina blokova bit će korisnicima pravovremeno poznata prije ugovaranja kapaciteta, čime se osigurava predvidljivost i donošenje informiranih poslovnih odluka. Intencija je formirati blokove koji odgovaraju prosječnim vrijednostima tereta koji pristižu na terminal, čime se postiže optimalna ravnoteža između interesa operatora i korisnika, uz istovremeno maksimiziranje učinkovitosti i iskorištenosti terminala.

Članak 11. Aukcija za raspodjelu kapaciteta uplinjavanja

Ovim člankom pravila uvodi se aukcijski model raspodjele kapaciteta, koji zamjenjuje dosadašnji First-Come-First-Served model. Aukcijski model standardna je poslovna praksa plinske industrije, a osnovna prednost mu je što povećava likvidnost, potiče tržišnu konkurenciju i omogućuje fleksibilnije upravljanje kapacitetima. Ova promjena osigurava bolju integraciju terminala u europsko plinsko tržište, usklađuje ga s postojećim regulativama i omogućuje njegovu konkurentnost na dugoročnom nivou. Članak uređuje pravila provođenja aukcija za raspodjelu kapaciteta temeljem aukcija sa sukcesivnim porastom cijene. Aukcije se provode na aukcijskoj platformi, a operator je dužan unaprijed objaviti relevantne informacije u odnosu na predmet aukcije.

Članak 12. Zahtjev za sudjelovanje u aukciji

Ovim člankom se utvrđuju uvjeti za sudjelovanje u aukciji, pri čemu zainteresirane strane moraju pravovremeno podnijeti zahtjev i jamstvo za sudjelovanje.

Članak 13. Jamstvo za sudjelovanje u aukciji

Ovim člankom se uvodi jamstvo za sudjelovanje u aukciji. Ovo jamstvo predstavlja instrument osiguranja kojim se unaprijed potvrđuje ozbiljnost sudjelovanja u postupku raspodjele kapaciteta i osigurava ispunjavanje preuzetih obveza. Članak određuje oblik, iznos, rokove i druge uvjete u odnosu na predmetno jamstvo.

Članak 14. Raspodjela kapaciteta uplinjavanja u aukciji

Ovim člankom se utvrđuje postupak raspodjele kapaciteta uplinjavanja putem aukcije, pri čemu sudionici podnose ponude za blokove kapaciteta tijekom sukcesivnih rundi nadmetanja, uz postupno povećanje cijene ovisno o potražnji. Aukcija se temelji na principima tržišne potražnje i ponude, uz postupno povećanje cijene ovisno o interesu sudionika. Sudionici podnose svoje ponude, a aukcija se zaključuje kada potražnja bude jednaka ili manja od raspoloživih

kapaciteta. Operator jasnim pravilima raspodjele kapaciteta osigurava transparentnost cijelog procesa.

Članak 15. Ugovor o korištenju terminala

Ovim člankom se uređuje postupak sklapanja ugovora o korištenju terminala nakon provedene aukcije. Sudionici su dužni pravovremeno potpisati ugovor i dostaviti odgovarajuće sredstvo osiguranja plaćanja. Propisani su rokovi za dostavu i eventualni ispravak dokumentacije te mogućnost operatora da prihvati ili odbije zakašnjelo dostavljene ugovore. Registrirani korisnik postaje korisnik terminala i stječe pravo korištenja terminala tek sklapanjem ugovora, čime se osigurava transparentan i pravno siguran postupak ugovaranja kapaciteta.

Članak 16. Sredstvo osiguranja plaćanja za korištenje terminala

Ovim člankom se uređuju osnovna načela za sredstva osiguranja plaćanja za korištenje terminala. Detaljne odredbe u odnosu na ovo sredstvo su propisane općim uvjetima. Ovaj instrument operatoru dostavlja sudionik aukcije kojem je raspodijeljen kapacitet u aukciji. Instrument služi za garantiranje ispunjenja ugovornih obveza, čime se osigurava financijska stabilnost i smanjuje rizik neizvršenja ugovora.

Članak 17. Sredstvo osiguranja plaćanja za buduće korištenje terminala

Ovim člankom se uređuje sredstvo osiguranja plaćanja za buduće korištenje terminala. Ovaj instrument osiguranja ugovaratelj dostavlja operatoru umjesto redovnog sredstva osiguranja plaćanja i to samo u slučaju kada mu je u aukciji raspodijeljen kapacitet za plinsku godinu koja ne slijedi neposredno nakon tekuće godine, a u tekućoj plinskoj godini ugovaratelj ne koristi usluge terminala. Propisani su rokovi za dostavu, obveza vraćanja osiguranja nakon dostave novog osiguranja za korištenje terminala te mogućnost naplate osiguranja u slučaju neispunjenja ugovornih obveza.

GLAVA 2. ZAJEDNIČKO KORIŠTENJE TERMINALA

Ova glava uređuje pravila zajedničkog korištenja terminala, pri čemu se zadržavaju osnovna načela posudbe i povrata UPP-a uz terminološke dorade i jasniju strukturu pravila. Propisuje se sklapanje i izmjene ugovora o zajedničkom korištenju terminala kao i dogovor korisnika o jamstvima za osiguranje međusobnih prava i obveza. Također, definirana su pravila postupanja u slučaju kada korisnici ne uspiju postići dogovor o jamstvima, kao i obveze operatora terminala u slučaju neispunjavanja obveza korisnika. Ova glava osigurava pravno i operativno uređen sustav zajedničkog korištenja terminala kako bi se omogućila sigurnost, predvidivost i transparentnost u poslovanju korisnika terminala.

Članak 18. Ugovor o zajedničkom korištenju terminala

Ovim člankom propisuje se obveza pristupanja ugovoru o zajedničkom korištenju terminala, koji je ključan za reguliranje prava i obveza korisnika koji istovremeno koriste terminal. Ugovor osigurava siguran i učinkovit rad terminala te omogućuje usklađivanje interesa više korisnika dok se usluge terminala mogu koristiti samo uz ispunjenje svih uvjeta utvrđenih ugovorom.

Članak 19. Izmjene ugovora o zajedničkom korištenju terminala

Ovim člankom se uređuje postupak izmjena ugovora o zajedničkom korištenju terminala koje korisnici mogu predložiti uz očuvanje sigurnosti i učinkovitosti terminala. Operator terminala može predložiti izmjene radi usklađenja s pravilima ili propisima. Kod značajnih promjena, korisnici i operator dužni su izraditi novi ugovor, koji operator odobrava ako je usklađen s pravilima i regulatornim zahtjevima. Operator nema pravo jednostrano mijenjati ugovor.

Članak 20. Jamstvo za zajedničko korištenje terminala temeljem dogovora korisnika terminala

Ovim člankom se osigurava stabilnost i sigurnost ugovornog odnosa među korisnicima terminala u sklopu principa zajedničkog korištenja, definiranjem mehanizma jamstva za pokriće obveza i potencijalne štete. Korisnicima se pruža fleksibilnost u dogovaranju uvjeta jamstva, ali uz jasne procedure i rokove za dostavu informacija operatoru. Ako dogovor ne bude postignut, propisuje se obveza dostavljanja odgovarajućeg jamstva, čime se sprječavaju pravne i operativne nejasnoće.

Članak 21. Jamstvo za zajedničko korištenje terminala u slučaju izostanka dogovora korisnika terminala

Ovim člankom propisuje se pravila za određivanje iznosa i vrste jamstva za zajedničko korištenje terminala u slučaju kada korisnici samostalno ne postignu dogovor o uvjetima jamstva. Za razliku od prethodnih pravila, novi model preciznije definira način izračuna iznosa garancije, povezujući ga s prosječnim teretom korisnika i tržišnom cijenom plina. Članak također omogućuje fleksibilnost u odnosu na iznos jamstva, uključujući mogućnost odricanja prava na naplatu jamstva od strane drugih korisnika te uvodi stroge rokove i uvjete za dostavu i obnavljanje garancije, čime se osigurava pravovremena zaštita svih uključenih strana.

Članak 22. Pravila posudbe i povrata UPP-a

Ovim člankom se utvrđuju načela posudbe i povrata UPP-a koja omogućuju korisnicima privremeno korištenje UPP-a drugih korisnika uz obvezu povrata UPP-a. Operator ne sudjeluje u transakcijama, već upravlja procesom i vodi evidenciju radi osiguranja usklađenosti s pravilima. Korisnici su obvezni poštovati propisana pravila kako bi se očuvao siguran i stabilan rad terminala, a članak opisuje uvjete u kojima operator može ograničiti primjenu pravila posudbe i povrata. Detaljna pravila definirana su ugovorom o zajedničkom korištenju terminala.

Članak 23. Obveza dostave dokaza o ugovorenoj dopremi UPP-a

Ovim člankom se propisuju uvjeti kada postoji obveza dostave dokaza o ugovorenoj dopremi UPP-a.

Članak 24. *Postupanje u slučaju propusta po obvezama iz zajedničkog korištenja terminala*

Ovaj članak uređuje postupak u slučaju propusta korisnika terminala da ispune obveze koje proizlaze iz zajedničkog korištenja terminala. Glavna svrha ovih normi je osiguranje pravovremene nadoknade šteta i obveza kroz aktivaciju jamstva. Članak osigurava transparentnost i pravnu sigurnost u vezi s obvezama korisnika terminala, definirajući postupak za aktivaciju, naplatu i izmjenu jamstva te pruža mehanizme za rješavanje nesuglasica među korisnicima.

GLAVA 3. RASPORED KORIŠTENJA USLUGA

Ova glava regulira planiranje i usklađivanje rasporeda korištenja usluga terminala, s ciljem osiguravanja koordiniranog korištenja kapaciteta i optimizacije operacija prihvata, uplinjavanja i otpreme UPP-a. Propisuje se izrada godišnjih i mjesečnih rasporeda usluga, uz mogućnost samostalnog dogovora između korisnika, dok u slučaju izostanka dogovora slijedi pregovarački postupak. Ako pregovaranje ne dovede do rješenja, operator provodi usklađivanje rasporeda prema jasno definiranim pravilima, prilagođavajući stopu uplinjavanja, obveze dostave tereta i vrijeme dolaska brodova. Također su definirana pravila za izmjene rasporeda na zahtjev korisnika, kao i postupci prilagodbe rasporeda u slučaju prekida ili ograničenja u pružanju usluga.

Članak 25. *Raspored usluga*

Ovim člankom se utvrđuje obveza izrade rasporeda usluga, kojima operator terminala osigurava optimalno planiranje aktivnosti terminala, uz pridržavanje ugovornih obveza. Operator izrađuje godišnje i mjesečne rasporede za pojedinačne korisnike i za terminal u cjelini, vodeći računa o pravovremenom povratu posuđenog UPP-a. Korisnici su dužni postupiti u skladu s rasporedima, a nepoštivanje obveza povlači odgovornost sukladno pravilima o zajedničkom korištenju terminala.

Članak 26. *Plan godišnjeg rasporeda usluga*

Ovim člankom propisuje se postupak izrade i usklađivanja godišnjih rasporeda usluga terminala, s ciljem osiguravanja koordinacije i efikasnog korištenja kapaciteta terminala. Ključna svrha ovog članka je osigurati da svi korisnici terminala dostave svoje planove usluga na vrijeme, a u slučaju nesukladnosti, operator terminala poduzima korake za usklađivanje tih planova. Također, uvodi se novina koja korisnicima omogućava da iz opravdanih razloga zatraže izmjenu roka za dostavu godišnjeg plana rasporeda. Ovaj proces omogućuje

transparentnost i pravovremeno prilagođavanje svih relevantnih faktora koji utječu na rad terminala, čime se osigurava sigurnost i učinkovitost operacija.

Članak 27. Dogovoreni planovi godišnjih rasporeda usluga

Ovim člankom se propisuje mogućnost korisnika terminala da operatoru dostave zajednički usklađene planove godišnjih rasporeda.

Članak 28. Pregovarački postupak za usklađivanje planova

Ovim člankom se propisuje postupak za usklađivanje planova godišnjih rasporeda usluga terminala u slučaju postojećih nesukladnosti, kao što su preklapanja u dolascima brodova, zagušenja kapaciteta uplinjavanja ili drugih tehničkih i regulatornih ograničenja. Svrha ovog članka je osigurati da svi korisnici terminala sudjeluju u pregovaračkom postupku s ciljem postizanja zajedničkog dogovora o usklađivanju svojih planova.

Članak 29. Usklađivanje planova godišnjih rasporeda od strane operatora terminala

Ovim člankom se uređuju opća načela u postupku usklađivanja planova kada korisnici terminala ne postignu dogovor u pregovaračkom postupku. Operator u tom slučaju samostalno izrađuje godišnje rasporede, uz primjenu propisanih pravila.

Članak 30. Pravilo razmjerne prilagodbe stope uplinjavanja

Ovim člankom se propisuje razmjerna prilagodba stope uplinjavanja u godišnjem rasporedu, u slučaju zagušenja ili nedovoljne iskorištenosti kapaciteta. Operator proporcionalno smanjuje ili povećava kapacitete te ih preraspodjeljuje kako bi osigurao stabilan i učinkovit rad terminala.

Članak 31. Pravilo prosječnog kapaciteta uplinjavanja

Ovim člankom se nastavljaju propisivati načela raspodjele kapaciteta uplinjavanja kada nije moguće postići usklađeni godišnji raspored. Operator u tom slučaju svakom korisniku dodjeljuje prosječan dnevni kapacitet uplinjavanja, izračunat na temelju njegovog ukupnog godišnjeg kapaciteta i raspoloživih plinskih dana. Novine se odnose na preciziranje izračuna prosječnog kapaciteta uplinjavanja u slučaju različitih maksimalnih stopa uplinjavanja tijekom godine, te na primjenu ovih pravila kada ukupan planirani kapacitet uplinjavanja svih korisnika premašuje 80% ukupnog kapaciteta terminala.

Članak 32. Pravila za određivanje obveznika dostave tereta i vremena dolaska brodova

Ovaj članak propisuje sljedeće načelo usklađivanja rasporeda od strane operatora kojim uređuje način utvrđivanja obveznika dostave tereta i vremena dolaska brodova na terminal. Bitna svrha ovih pravila je osigurati pravilno upravljanje kapacitetima uplinjavanja i održavanje minimalne operativne razine UPP-a, kako bi terminal mogao nesmetano funkcionirati. Pravila definiraju postupak određivanja obveznika dostave tereta na temelju rasporeda usluga.

Članak 33. Godišnji raspored usluga

Ovim člankom utvrđuje se obveza operator da donese godišnji raspored usluga nakon usklađivanja svih planova. Svrha ovih normi je omogućiti operatoru da upravlja dolascima brodova, količinama tereta i kapacitetom uplinjavanja u skladu s planiranim potrebama korisnika, čime se osigurava nesmetan rad terminala. Pravila također definiraju rokove za dostavu godišnjih rasporeda i obvezu operatora da dostavi te rasporede korisnicima na vrijeme, čime se osigurava transparentnost i pravovremenost u pripremama za aktivnosti terminala.

Članak 34. Mjesečni raspored usluga

Ovim člankom propisuje se obveza dostave i usklađivanja mjesečnog rasporeda usluga u skladu s godišnjim rasporedom. Operator korisnicima omogućuje fleksibilnost putem izmjena rasporeda, ali unutar jasno definiranih granica, uz dopušteno odstupanje od godišnjeg rasporeda do 10%, čime se osigurava bolje upravljanje kapacitetima i usklađenost s operativnim zahtjevima, bez narušavanja stabilnosti pružanja usluga. Dodatno, uvodi se pravilo prema kojem mjesečni raspored može odstupati od godišnjeg u slučaju dolaska broda s teretom temeljem ugovorenog kapaciteta uplinjavanja spot tereta, koji nije uvršten u godišnji raspored. U takvim slučajevima operator terminala izrađuje prilagođeni mjesečni raspored, osiguravajući optimalnu organizaciju kapaciteta i uredno pružanje usluga. Cjelokupni proces mora biti transparentan, uz obvezu obavještanja korisnika o svim izmjenama i usklađivanju rasporeda kako bi se osigurala efikasnost i sigurnost u operacijama terminala.

Članak 35. Izmjena rasporeda usluga na zahtjev korisnika terminala

Ovim člankom uređuje se mogućnost izmjene rasporeda usluga na zahtjev korisnika terminala, uz uvjet da izmjene ne narušavaju rad terminala. Operator razmatra zahtjeve u skladu s tehničkim uvjetima i operativnim ograničenjima, uzimajući u obzir utjecaj na ostale korisnike. Izmjene koje ne utječu na druge korisnike mogu se odobriti jednostrano, dok su izmjene koje zahtijevaju prilagodbu rasporeda ostalih korisnika dopuštene isključivo uz njihovu suglasnost.

Članak 36. Izmjena rasporeda usluga uslijed prekida ili ograničenja pružanja usluga

Ovim člankom uređuje se postupak izmjene rasporeda usluga u slučaju prekida ili ograničenja pružanja usluga, uključujući izvanredne situacije i neplanirane radove održavanja.

GLAVA 4. PRIHVATANJE, DOLAZAK I PRISTAJANJE BRODA NA TERMINAL

Ova glava uređuje postupke vezane uz prihvatanje brodova na terminal, uključujući odobrenja, prijavu brodova, određivanje vremena dolaska i pravila dolazaka i pristajanja. Svrha je osigurati usklađene i sigurne operacije pri dolasku brodova, čime se omogućava nesmetano korištenje kapaciteta terminala. Norme u ovoj glavi postavljaju zahtjeve za tehničku usklađenost brodova s uvjetima terminala, definiraju obveze korisnika terminala u vezi s prijavom brodova i

dokumentacijom koju mora dostaviti. Ove odredbe osiguravaju pravovremenu i sigurnu organizaciju dolaska brodova i pripremu za operacije pretovara na terminalu.

Članak 37. Uvodne odredbe za brodove

Ovim člankom propisuju se opća načela vezana uz postupke odobrenja i prijave broda. Definiraju se postupci te tehnički i sigurnosni uvjeti koje brodovi moraju ispuniti kao i odgovornosti operatora i korisnika terminala. Također se naglašava obveza usklađenosti brodova s međunarodnim standardima i nacionalnim propisima te odgovornost korisnika terminala za ispunjenje svih uvjeta potrebnih za sigurno i nesmetano provođenje operacija.

Članak 38. Postupak odobrenja broda

Ovaj članak postavlja osnovne zahtjeve i postupke za odobrenje broda koji dolazi na terminal, osiguravajući da samo tehnički kompatibilni brodovi mogu pristupiti terminalu. Svrha ovih normi je osigurati da svi brodovi koji dolaze na terminal ispunjavaju tehničke, sigurnosne i regulatorne uvjete, čime se štiti sigurnost operacija terminala, smanjuje rizik od nesreća i osigurava efikasan rad terminala. Norme propisuju obvezu korisnika terminala za pravovremeno podnošenje zahtjeva, osiguranje potrebne dokumentacije, kao i uvjete pod kojima operator može odbiti zahtjev ili obaviti reviziju odobrenja u slučaju promjena u podacima o brodu.

Članak 39. Postupak prijave broda

Ovaj članak propisuje obveze korisnika terminala u vezi s prijavom broda, uključujući pravovremeno dostavljanje zahtjeva i potrebne dokumentacije. Ključna novina jest uvođenje obveznog roka za dostavu prijave koji je postavljen alternativno i to na sljedeći način: najkasnije 10 dana prije procijenjenog vremena dolaska broda na terminal, odnosno i ranije, ako je brod prije tog roka napustio luku ukrcaja i započeo plovidbu prema terminalu. Prijava broda uključuje obvezan podatak o količini tereta koji brod dostavlja za pretovar, izražen u m³. Normama se omogućuje pravovremena i pravilna operativna priprema terminala za dolazak brodova, uključujući provjere kvalitete tereta i zahtjeva koji moraju biti ispunjeni za brod i pripadajući teret. Ako korisnik ne ispunji obveze prijave broda ili nakon isteka roka izmijeni ključne podatke (brod, luku ukrcaja ili količinu tereta), operator terminala nije obvezan izvesti pretovar u roku od 40 uzastopnih sati, budući da navedene promjene značajno utječu na operativnu pripremu i rad terminala te u slučaju takvih promjena operator ne može garantirati provođenje svih potrebnih aktivnosti i radnji u propisanom roku.

Članak 40. Procijenjeno vrijeme dolaska broda

Ovim člankom definiraju se obveze korisnika i operatora terminala u vezi s procijenjenim vremenom dolaska broda, uključujući dostavu i ažuriranje podataka te postupanje u slučaju kašnjenja broda. Propisani su uvjeti pod kojima operator može odobriti dolazak broda izvan planiranog vremena dolaska.

Članak 41. Narudžba za pretovar tereta

Ovaj članak uređuje postupak narudžbe pretovara tereta, uključujući rokove za dostavu narudžbe i uvjete pod kojima operator može odobriti ili odbiti narudžbu. Svrha ovih pravila je osigurati pravilno planiranje i koordinaciju usluga terminala, čime se izbjegavaju poremećaji u rasporedu usluga i omogućava nesmetano korištenje terminala od strane svih korisnika. Ključna novina u ovom članku je uvođenje dozvoljenog odstupanja od $\pm 2\%$ u količini tereta u odnosu na količine navedene u prijavi broda. U važećim pravilima dosad nije bilo propisanog dozvoljenog odstupanja kod narudžbe za pretovar, no uvođenjem tolerancije od $\pm 2\%$ osigurava se nužna operativna fleksibilnost. Ključno je razumjeti da ovo odstupanje nije namijenjeno promjeni količina UPP-a u odnosu na mjesečni raspored usluga, već isključivo tehničkoj prilagodbi prilikom konverzije volumetrijskih jedinica (m^3) u energetske ekvivalent (kWh). S obzirom na to da različite energijske vrijednosti UPP-a mogu uzrokovati manje razlike pri preračunu, prag od $\pm 2\%$ osigurava realnu toleranciju za operativne prilagodbe, bez utjecaja na planirane aktivnosti terminala.

Članak 42. Potvrda o spremnosti

Ovim člankom definiraju se uvjeti i postupak dostave potvrde o spremnosti broda kao preduvjet za njegovo pristajanje na terminal. Brod mora ispuniti tehničke uvjete, ishoditi potrebna odobrenja i osigurati lučke usluge prije pristajanja. Operator je ovlašten odbiti potvrdu o spremnosti ako propisani uvjeti nisu ispunjeni te uskratiti dopuštenje za pristajanje broda.

Članak 43. Pravila prednosti pristajanja brodova na terminal

Ovaj članak uređuje redoslijed pristajanja brodova na terminal u slučajevima kada više brodova istovremeno dolazi na peljarsku stanicu. Svrha pravila je osigurati učinkovito korištenje terminala i nesmetan rad, uz prioritet prema usklađenosti s rasporedom dolazaka. Fleksibilnost je dopuštena u slučaju kašnjenja ili ranijeg dolaska brodova, pod uvjetom da ne ometaju daljnje dolaske.

GLAVA 5. KVALITETA PLINA

Glava koja se bavi kvalitetom plina propisuje parametre koje UPP i uplinjeni UPP moraju zadovoljavati kako bi osigurali usklađenost s tehničkim uvjetima terminala i relevantnim regulatornim zahtjevima. Također, definira situacije u kojima dolazi do nestandardnog UPP-a te način postupanja u takvim slučajevima, uključujući obvezu korisnika terminala da osiguraju odgovarajuće uvjete kvalitete plina tijekom cijelog procesa. Ključna novina je promjena u pogledu metanskog broja kojeg mora zadovoljavati UPP koji se doprema na terminal.

Članak 44. Parametri kvalitete plina

Ovim člankom propisuje se obveza korisnika terminala da osigura usklađenost parametara kvalitete UPP-a i uplinjenog UPP-a s propisanim regulatornim standardima. Ključna novina je zahtjev da metanski broj UPP-a u trenutku pretovara u terminal bude najmanje za jednu jedinicu veći od propisane vrijednosti za standardnu kvalitetu plina, kako bi se omogućila potrebna fleksibilnost s obzirom na promjene kvalitete plina od pretovara u terminal do otpreme u plinski transportni sustav. Zbog starenja (aging-a) UPP-a, sastav UPP-a može se promijeniti, što može dovesti do smanjenja kvalitete ispod standardnih vrijednosti. Stoga ova izmjena ne predstavlja značajnu intervenciju, već služi kao dodatni mehanizam zaštite. Operator je i do sada imao pravo odbiti brod za koji postoji opravdana sumnja da bi njegov teret mogao postati nestandardan nakon pretovara u terminal, no sada se jasnije definira prag za takve odluke, čime se osigurava pravna i operativna predvidljivost. Ova mjera sprječava operativne probleme koji bi mogli dovesti do potrebe za pražnjenjem spremnika FSRU-a, uz pripadajuće troškove i posljedice za korisnike terminala.

Članak 45. Nestandardni UPP

Ovim člankom uređuju se obveze pravovremene obavijesti operatora i korisnika terminala u slučaju sumnje ili saznanja da UPP ne udovoljava propisanim zahtjevima kvalitete plina. Ključna svrha ovih normi je omogućiti pravovremenu reakciju u slučajevima kada se sumnja u kvalitetu plina, čime se sprječava daljnje procesuiranje plina koji ne udovoljava tehničkim i regulatornim uvjetima.

GLAVA 6. PRETOVAR TERETA

Glava pretovar tereta uređuje tehničke, sigurnosne i operativne aspekte pretovara tereta na terminalu, s ciljem osiguravanja sigurne, učinkovite i usklađene operacije. Norme pokrivaju mjerenje količine i kvalitete UPP-a, kao i odgovornosti u slučaju nesukladnosti ili prekida pretovara. Cilj je osigurati preciznost u postupcima mjerenja, transparentnost u utvrđivanju kvalitete UPP-a i učinkovitost operacija, uz zadržavanje visoke razine sigurnosti i učinkovitosti rada terminala.

Članak 46. Radnje pretovara tereta

Ovim člankom propisuju se uvjeti koje je potrebno ispuniti prije početka pretovara UPP-a, uključujući tehničku i sigurnosnu provjeru broda, usklađenost tereta s propisanim standardima te operativnu spremnost terminala. Definiiraju se obveze zapovjednika broda, pomorskog agenta i operatora terminala tijekom pretovara, kao i odgovornost za provođenje operacija u skladu s tehničkim i sigurnosnim pravilima.

Članak 47. Mjerenje količina i kvalitete UPP-a tijekom pretovara

Ovim člankom propisuju se postupci i standardi za mjerenje kvalitete i količine UPP-a tijekom pretovara, uz obvezu operatora da osigura i održava certificiranu mjernu opremu sukladno međunarodnim normama. Ključna novina odnosi se na precizniju regulaciju metoda izračuna fizikalnih svojstava UPP-a i energetske vrijednosti, uz primjenu novih ISO standarda. Također, jasno se definiraju referentni uvjeti i način prikaza podataka, čime se osigurava dosljednost i usklađenost s važećim tehničkim propisima.

Članak 48. *Određivanje kvalitete pretovarenog UPP-a*

Ovaj članak uređuje postupke i odgovornosti vezane za utvrđivanje kvalitete pretovarenog UPP-a, osiguravajući točnost i usklađenost s tehničkim uvjetima. Ključna svrha ovih normi je osigurati da kvaliteta UPP-a bude precizno izmjerena i analizirana, uključujući pravo korisnika terminala na prigovor u vezi s analizom kvalitete. U slučaju neslaganja u rezultatima, članak propisuje proceduru za ponovnu analizu i prilagodbu podataka. Također, člankom se uvode smjernice za određivanje kvalitete kada postoje tehnička ograničenja ili nejasnoće. Ove norme omogućuju pravnu sigurnost u procesu ocjenjivanja kvalitete, štiteći interese svih uključenih strana.

Članak 49. *Završni izvještaj o teretu*

Ovim člankom propisuje se postupak izrade završnog izvještaja o teretu, koji sadrži ključne podatke o količini i kvaliteti pretovarenog UPP-a. Definišu se obveze zapovjednika broda, operatora i nadzornika u pogledu dostave podataka i izrade izvještaja, kao i obveza verifikacije svih mjerenja i analiza od strane nadzornika, čime se osigurava da operator i korisnik pravovremeno imaju sve relevantne podatke za izračun gubitaka plina i drugih operativnih parametara.

Članak 50. *Obustava i prekid pretovara*

Ovim člankom uređuju se uvjeti pod kojima operator može obustaviti ili prekinuti pretovar, kako bi se osigurala sigurnost, usklađenost s propisima i tehnička ispravnost operacija. Također, definiraju se odgovornosti i ograničenja u slučaju prekida pretovara zbog okolnosti izvan kontrole operatora terminala.

Članak 51. *Vrijeme stajanja broda*

Ovaj članak uređuje pravila vezana uz vrijeme stajanja broda na terminalu, s ciljem optimizacije i organizacije operacija na terminalu. Bit normi je osigurati pravovremeni dolazak, pretovar i odlazak brodova, uz minimiziranje zastoja, dok se istovremeno omogućuje fleksibilnost u slučaju izvanrednih okolnosti. Ključna svrha ovih pravila je postizanje efikasnog upravljanja vremenom stajanja broda na terminalu, uključujući produženo vrijeme stajanja u okolnostima više sile, tehničkih kvarova ili drugih nepredviđenih situacija, pri čemu je operator odgovoran za koordinaciju i obavještanje svih uključenih strana.

GLAVA 7. UPLINJAVANJE I OTPREMA UPP-a

Glava koja uređuje uplinjavanje i otpremu uplinjenog UPP-a u plinski transportni sustav. Svrha ovih normi je osigurati učinkovito upravljanje kapacitetom terminala, pravilnu raspodjelu količina plina među korisnicima te optimalnu organizaciju uplinjavanja u skladu s planovima i nominacijama korisnika. Glava također obuhvaća uvjete pod kojima se obavlja otprema uplinjenog UPP-a, uključujući usklađivanje s tehničkim zahtjevima terminala i transportnog sustava. Osigurava se transparentnost u procesu nominacije, prilagodbi nominacija i mogućnosti odbijanja ili prilagodbe od strane operatora kako bi se održao siguran i učinkovit rad terminala.

Članak 52. Uplinjavanje UPP-a

Ovaj članak osigurava usklađenost uplinjavanja i isporuke UPP-a prema dnevnim nominacijama korisnika, čime se omogućava točan izračun i raspodjela plina među korisnicima. Svrha je učinkovita kontrola, uz poštivanje pravila politike raspodjele i osiguranje transparentnosti u procesu.

Članak 53. Otprema plina u transportni sustav

Ovaj članak propisuje obveze korisnika terminala vezane uz osiguranje kapaciteta transportnog sustava za otpremu uplinjenog UPP-a. Bit ovih normi je osigurati nesmetanu i pravovremenu isporuku plina prema transportnom sustavu, s naglaskom na usklađivanje kapaciteta i pravovremenu koordinaciju između operatora i transportnog sustava.

Članak 54. Dnevna nominacija

Ovaj članak uređuje postupak dnevnog nominiranja, uključujući uvjete, rokove i pravila prihvaćanja ili odbijanja nominacija od strane operatora. Bit ovih normi je osigurati usklađenost s mjesečnim rasporedima usluga, pravovremeno planiranje i koordinaciju uplinjavanja te osiguranje da količine uplinjenog plina budu u skladu s planiranim. Također, članak omogućava korisnicima terminala pravo na renominaciju, dok istovremeno propisuje pravila za postupanje u slučaju kada dođe do odstupanja ili prekomjernih nominacija te prednost u slučaju preklapanja nominacija. Ključna novina u ovom članku je i mogućnost korisnika terminala da prilagode nominaciju u skladu s stvarno dopremljenim količinama plina, čime se omogućava fleksibilnost u procesu upravljanja kapacitetima terminala.

Članak 55. Nominiranje količina plina za vrijeme pretovara

Ovim člankom uređuje se obveza nominiranja količina plina tijekom pretovara tereta, uz prilagođene rokove i ograničenja smanjenja nominacija.

Članak 56. Odbijanje i prilagodba nominacija od strane operatora terminala

Ovim člankom uređuje se pravo operatora da odbije ili prilagodi nominacije korisnika terminala kako bi osigurao siguran i učinkovit rad terminala. Korisnici su dužni pravovremeno uskladiti nominacije, a u izvanrednim situacijama operator može samostalno provesti prilagodbe.

DIO 5. NESTANDARDNE USLUGE

Ovaj dio uređuje pravila vezana uz nestandardne usluge koje operator pruža korisnicima terminala. Nestandardne usluge su one koje nisu obuhvaćene redovnim planom usluga i zahtijevaju posebne uvjete i dogovore. Pravila za ove usluge uključuju obvezu korisnika terminala da pravovremeno obavijeste operatora o namjeri korištenja tih usluga i u određenim slučajevima osiguraju tehničke uvjete. Novina u vezi s nestandardnim uslugama je jasnije definiranje uvjeta i zahtjeva za njihovo korištenje. Na taj način osigurana je veća jasnoća u definiranju što je to usluga i komponenti usluga koje se naplaćuju sukladno cjeniku, čime se izbjegavaju dosadašnje nejasnoće u primjeni pravila.

Članak 57. Cijena nestandardnih usluga

Ovim člankom propisuje se da se cijene nestandardnih usluga određuju prema cjeniku operatora, čime se osigurava transparentnost i omogućava korisnicima terminala da na jasan način razumiju troškove povezane s dodatnim uslugama koje zahtijevaju posebne uvjete ili prilagodbe u odnosu na uslugu prihvata i otpreme UPP-a.

Članak 58. Trgovanje na sekundarnom tržištu

Ovim člankom uređuje se trgovanje na sekundarnom tržištu kapacitetima. Definiraju se uvjeti pod kojima registrirani korisnici i korisnici terminala mogu provoditi transakcije te obveze u pogledu sredstva osiguranja plaćanja i jamstvima za zajedničko korištenje terminala. Novina je propisivanje jasnijih pravila o obvezama registriranih korisnika prije sudjelovanja u transakcijama na sekundarnom tržištu, kao i mogućnost operatora da odbije transakciju ako bi ugrozila rad terminala ili kada nisu ispunjeni svi propisani uvjeti.

Članak 59. Prijenos ugovorenog kapaciteta uplinjavanja

Ovim člankom uređuju se uvjeti i postupak prijenosa ugovorenog kapaciteta uplinjavanja. Bit ovog pravila je osigurati transparentnost i pravnu sigurnost u procesu prijena, uključujući obvezu dostave odgovarajućih jamstava za plaćanje i potrebne dokumentacije. Novina je propisivanje jasnih pravila o usklađivanju rasporeda usluga u slučaju promjene obveznika dopreme tereta.

Članak 60. Prijenos prava korištenja kapaciteta uplinjavanja

Ovim člankom uređuje se prijenos prava korištenja ugovorenog kapaciteta uplinjavanja, pri čemu prenositelj ostaje ugovorno odgovoran prema operatoru, a stjecatelj dobiva pravo korištenja kapaciteta pod definiranim uvjetima.

Članak 61. Trgovanje UPP-om uskladištenim u spremnicima terminala

Ovim člankom definiraju se uvjeti trgovanja UPP-om uskladištenim u spremnicima terminala, uz obvezu usklađenosti s tehničkim i ugovornim pravilima.

Članak 62. Odobrenje trgovanja na sekundarnom tržištu

Ovim člankom propisuje se obveza odobrenja trgovinskih transakcija na sekundarnom tržištu od strane operatora. Bit pravila je osigurati transparentnost i pravnu sigurnost u trgovanju kapacitetima ili UPP-om, uz zahtjev za dostavu odgovarajuće dokumentacije i jamstava. Predmetnim normama se osigurava usklađenost transakcija s pravilima terminala i zaštita interesa svih korisnika terminala.

Članak 63. Prodaja plina korisnika terminala u otvorenom postupku

Ovaj članak uređuje postupak prodaje UPP-a korisnika terminala koji nije pravovremeno zbrinut u slučaju prestanka ugovornog odnosa. Svrha ovih normi je osigurati da korisnik terminala preuzme odgovornost za zbrinjavanje svojih količina UPP-a do trenutka prestanka ugovora, a u slučaju neispunjavanja ove obveze, omogućiti operatoru terminala da proda nepreuzeti plin na tržištu. Prihod od prodaje koristi se za namirenje svih troškova i potraživanja operatora prema korisniku terminala, čime se osigurava zaštita financijskih interesa operatora, dok preostali iznos prihoda od prodaje ide korisniku terminala.

Članak 64. Pražnjenje spremnika terminala

Ovim člankom propisuje se postupanje operatora u slučaju potrebe za pražnjenjem spremnika terminala radi osiguravanja sigurnog i neprekinutog rada. Definiraju se razlozi i uvjeti pod kojima operator može ukloniti UPP iz spremnika, uključujući situacije vezane uz nestandardni UPP, ograničenja kapaciteta i ugroze za terminal. Također, uređuje se odgovornost korisnika terminala za nestandardni UPP, mogućnost podnošenja prigovora te postupak analize i konačne odluke o odgovornosti.

Članak 65. Ponovni pretovar UPP-a iz terminala u brod ili kamion za prijevoz UPP-a

Ovim člankom uređuju se osnovni uvjeti i postupak ponovnog pretovara UPP-a iz terminala u brod ili kamion za prijevoz UPP-a. Propisano je da se ove usluge mogu obavljati samo ako ne utječu na redovito pružanje usluga prijehata i otpreme UPP-a. Novina je detaljnije definiranje obveza korisnika terminala u pogledu planiranja, tehničkih uvjeta i sigurnosnih zahtjeva. Također, jasno su utvrđeni uvjeti za pristup brodova i kamiona terminalu te odgovornost korisnika terminala za ispunjenje propisanih zahtjeva.

Članak 66. Izvanredna inventura na zahtjev korisnika terminala

Ovim člankom propisuje se mogućnost provođenja izvanredne inventure UPP-a na zahtjev korisnika terminala. Svrha ovih normi je omogućiti korisnicima terminala transparentnost u upravljanju količinama UPP-a, uz jasno definiranje odgovornosti za troškove.

DIO 6. IZMJENE, OGRANIČENJA I PREKID PRUŽANJA USLUGA

Ovaj dio pravila uređuje okolnosti pod kojima operator može izmijeniti, ograničiti ili prekinuti pružanje usluga korisnicima terminala. Kroz jasne smjernice i postupke, propisuje se kako operator postupa u situacijama koje mogu utjecati na normalan rad terminala ili uslijed nastupa nepredviđenih situacija, kao što su nesreće, kvarovi ili događaji više sile. Osim toga, propisuje se način usklađivanja i obavještavanja korisnika terminala o promjenama, uključujući odgovornosti korisnika u takvim situacijama, kako bi se očuvala sigurnost i učinkovitost rada terminala.

Članak 67. Opća pravila izmjene, ograničenja i prekida pružanja usluga

Ovaj članak definira prava i odgovornosti operatora u vezi s izmjenama, ograničenjima ili prekidima pružanja usluga. Operator može poduzeti ove mjere u slučajevima koji ugrožavaju siguran i učinkovit rad terminala, uključujući prekide ili ograničenja zbog nepredviđenih okolnosti ili neispunjavanja obveza korisnika terminala. Svrha ovih normi je osigurati koordinaciju i transparentnost u tim postupcima te umanjiti negativne učinke na korisnike terminala. Također, propisuje se obveza operatora da pravovremeno obavijesti korisnike i omogući im prilagodbu svojih aktivnosti u skladu s novim uvjetima.

Članak 68. Ograničenje ili prekid pružanja usluga zbog okolnosti koje se mogu pripisati odgovornosti korisnika terminala

Ovaj članak propisuje okolnosti u kojima operator može ograničiti ili prekinuti usluge zbog odgovornosti korisnika terminala. Usluge se ograničavaju ili prekidaju ako korisnik ne ispunjava tehničke, operativne, financijske ili regulatorne uvjete propisane pravilima i/ili ugovorima. Cilj je očuvati sigurnost i učinkovitost rada terminala, a korisnici koji nisu ispunili svoje obveze snose odgovornost za nastalu štetu i troškove.

Članak 69. Izmjene, ograničenje ili prekid pružanja usluga zbog okolnosti koje se ne mogu pripisati odgovornosti korisnika terminala ili operatora terminala

Ovim člankom uređuju se uvjeti pod kojima operator može izmijeniti, ograničiti ili prekinuti pružanje usluga zbog okolnosti koje nisu rezultat postupanja korisnika ili operatora. Takve mjere mogu biti nužne radi zaštite sigurnosti, usklađivanja s propisima ili sprječavanja rizika koji ugrožavaju rad terminala.

Članak 70. Ograničenje ili prekid usluga uslijed događaja više sile

Ovaj članak definira mjere koje operator može poduzeti u slučaju nastupa događaja više sile. Svrha ovih normi je omogućiti fleksibilnost u prilagodbi operacija terminala kako bi se osigurala kontinuitet usluga i minimizirao negativni utjecaj na raspored usluga, naročito u situacijama kada nepovoljni vanjski uvjeti ometaju normalno funkcioniranje terminala.

Članak 71. Ograničenje ili prekid usluga zbog razvoja, izgradnje i održavanja terminala

Ovaj članak uređuje mogućnost operatora da ograniči ili obustavi pružanje usluga tijekom radova na održavanju, izgradnji ili razvoju terminala. Cilj ovih normi je omogućiti nesmetano izvođenje nužnih tehničkih i drugih radova koji osiguravaju dugoročnu sigurnost i rad terminala, uz minimalan utjecaj na korisnike.

DIO 7. UPRAVLJANJE TERMINALOM

Ovaj dio propisuje pravila upravljanja terminalom s naglaskom na održavanje minimalne operativne razine UPP-a kao i mehanizme njezine nadoknade. Ova glava definira odgovornosti operatora u vezi s planiranjem i usklađivanjem operacija, kao i procedurama koje osiguravaju nesmetano rad terminala u slučaju zagušenja kapaciteta.

Članak 72. Minimalna operativna razina UPP-a

Ovaj članak propisuje obveze operatora u upravljanju minimalnom operativnom razinom UPP-a kako bi se osigurala sigurnost i kontinuitet rada terminala. Definiraju se uvjeti pod kojima se nadoknađuju količine UPP-a kada razina padne ispod dopuštene granice, pravila za obračun troška nadoknade te mogućnost privremenog smanjenja minimalne operativne razine zbog radova na terminalu. Svi ovi postupci omogućuju održavanje stabilnosti operacija terminala u skladu s tehničkim i sigurnosnim uvjetima.

Članak 73. Pravila nadoknade minimalne operativne razine zbog postupanja ili propusta korisnika terminala

Ovim člankom uređuju se pravila nadoknade minimalne operativne razine UPP-a kada je njezino smanjenje ispod dopuštene granice prouzrokovano radnjama ili propustima korisnika terminala. Korisnici su dužni osigurati pravovremenu dopremu tereta kako bi operator mogao održavati stabilne operativne uvjete. U slučaju neispunjavanja obveza, odgovorni korisnici snose troškove nadoknade potrebnih količina UPP-a, pri čemu se definiraju načela raspodjele troškova, evidentiranje korištenih količina te način obračuna vrijednosti plina u slučaju izostanka dogovora među korisnicima.

Članak 74. Inventura UPP-a u terminalu

Ovim člankom definiraju se pravila inventure UPP-a u terminalu te odgovornosti operatora u evidenciji i raspodjeli količina, osiguravajući transparentnost i usklađenost s operativnim pravilima.

Članak 75. Upravljanje zagušenjima kapaciteta uplinjavanja

Ovim člankom uređuju se postupci upravljanja zagušenjima kapaciteta uplinjavanja s ciljem osiguravanja učinkovitog korištenja terminala i nesmetane otpreme plina. Operator terminala provodi mjere raspodjele dostupnih kapaciteta, uzimajući u obzir operativne i tehničke uvjete te potrebe svih korisnika terminala. Pravila definiraju postupke prilagodbe i kriterije za dodjelu kapaciteta u slučaju zagušenja.

DIO 8. ODRŽAVANJE TERMINALA

Ovaj dio pravila uređuje održavanje terminala i propisuje obveze operatora u vezi s redovnim, izvanrednim održavanjem, suhim dokovanjem i nabavom plina potrebnog za nesmetan rad terminala. Održavanje je ključno za osiguranje sigurnosti, učinkovitosti i neprekidnog rada terminala. Pravila propisuju uvjete za planiranje i provedbu održavanja te postupke u slučaju nužnih intervencija, uz osiguranje minimalnog utjecaja na operativne aktivnosti terminala i usluge korisnicima. Glavna novina ovog dijela pravila je povećanje trajanja redovnog održavanja s dosadašnjih 7 dana na 12 dana. Ovaj broj dana temelji se na rezultatu detaljne stručne analize, koja je uzela u obzir tehničke mogućnosti terminala, industrijske standarde održavanja, preporuke proizvođača opreme, iskustva operatora FSRU-a, regulatorne zahtjeve i praksu drugih terminala za UPP u Europskoj uniji.

Članak 76. Redovno održavanje terminala

Ovim člankom uređuje se planiranje i provedba redovnog održavanja terminala kako bi se osigurala tehnička ispravnost i siguran rad terminala. Pravila naglašavaju usklađivanje različitih vrsta radova, čime se omogućuje minimalan utjecaj na korisnike, dok su povećani dani za redovno održavanje. Ključni razlozi za produljenje razdoblja održavanja uključuju istek garancije na izgrađeni terminal, što znači da operator preuzima punu odgovornost za dugoročnu pouzdanost i sigurnost infrastrukture te mora provoditi detaljnije preglede i testiranja. Uz navedeno, povećanje kapaciteta terminala kroz dvije faze proširenja u posljednje tri godine, rezultiralo je instalacijom dodatne tehničke opreme koja zahtijeva složenije i dugotrajnije postupke održavanja, inspekcije i testiranja kao i obvezna certifikacija i verifikacija od strane Klasifikacijskog društva broda, koja uključuje posebne postupke ispitivanja ključnih sustava terminala, čime se osigurava kontinuirana usklađenost sa svim sigurnosnim i tehničkim zahtjevima. Nadalje, usporedba s praksom UPP terminala u Europskoj uniji pokazuje da većina terminala ima dulja razdoblja redovnog održavanja, pri čemu predloženo razdoblje od 12 dana i dalje ostaje najkraće među svim UPP terminalima u Europi. Ova izmjena omogućava

pravovremeno poduzimanje svih potrebnih zahvata, smanjuje rizik od neplaniranih kvarova i osigurava dugoročnu operativnu pouzdanost terminala.

Članak 77. Suho dokovanje

Ovim člankom propisuje se obveza redovnog i izvanrednog suhog dokovanja FSRU- koje je ključno za osiguranje sigurnog i učinkovitog rada terminala, uz poštivanje propisa o pomorstvu i sigurnosti. Utvrđuju se obveze operatora u pogledu planiranja, obavještanja korisnika i umanjenja utjecaja na rasporede usluga te se definiraju odgovornosti za troškove, ovisno o uzroku dokovanja.

Članak 78. Izvanredno održavanje terminala

Ovim člankom uređuju se uvjeti i postupci izvanrednog održavanja terminala, koje operator provodi isključivo u situacijama kada je nužno hitno intervenirati radi očuvanja sigurnosti, sprječavanja značajne štete ili zaštite okoliša.

Članak 79. Nabava plina za uredan rad terminala

Ovim člankom propisuje se obveza operatora terminala da osigura nabavu plina potrebnog za nesmetan rad terminala. Nabava se provodi na transparentan i nediskriminirajući način, uz primjenu tržišnih principa.

DIO 9. OBJAVLJIVANJE PODATAKA I RAZMJENA INFORMACIJA

Ovaj dio pravila uređuje objavljivanje podataka i razmjenu informacija te uređuje obveze operatora i korisnika terminala u pogledu transparentnosti i pravovremenog pristupa informacijama. Ovaj dio propisuje obvezu redovnog objavljivanja relevantnih podataka te način na koji se informacije razmjenjuju između sudionika tržišta plina. Također se utvrđuju pravila o komunikaciji u kriznim situacijama, kako bi se osigurala učinkovita suradnja i pravovremeno informiranje svih strana uključenih u aktivnosti na terminalu.

Članak 80. Operativna suradnja

Članak uređuje obvezu operatora za razmjenu podataka i informacija sa sudionicima tržišta plina, kako bi se osigurala učinkovita koordinacija i nesmetano funkcioniranje terminala. Razmjena se provodi kroz odgovarajuće komunikacijske kanale, u skladu s važećim propisima.

Članak 81. Objavljivanje informacija

Članak propisuje obvezu operatora da na svojoj internetskoj stranici pravovremeno objavljuje informacije o uslugama, uvjetima korištenja i postupcima ugovaranja, osiguravajući jednak pristup svim zainteresiranim stranama u skladu s načelima transparentnosti i nediskriminacije.

Članak 82. Razmjena informacija

Članak propisuje obvezu sklapanja ugovora između operatora i korisnika terminala koji uređuje uvjete korištenja informacijskog sustava za razmjenu podataka, osiguravajući pristup i učinkovitu razmjenu informacija.

Članak 83. Komunikacija u kriznim i izvanrednim situacijama

Članak uređuje obveze operatora i korisnika terminala u vezi s obavještanjem o izvanrednim okolnostima koje mogu utjecati na provedbu pravila i ugovora. Obavijesti moraju biti pravovremene, redovite i dokumentirane, a sve strane moraju odmah reagirati na okolnosti koje ugrožavaju sigurnost i/ili operativne uvjete terminala.

DIO 10. IZRAČUN GUBITKA PLINA

Članak 84. Izračun i obračun gubitka plina

Ovaj članak propisuje osnovna načela za izračun i obračun gubitaka plina na terminalu, dok su detaljne odredbe i metodologija izračuna definirane u politici raspodjele prirodnog plina. Načela osiguravaju dosljednost i transparentnost u obračunu, dok politika pruža konkretne smjernice za primjenu tih načela u praksi.

DIO 11. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Prijelazne i završne odredbe u ovom dokumentu obuhvaćaju osnovne smjernice za implementaciju i primjenu novih pravila, uz definiranje rokova, odgovornosti i postupaka za prilagodbu postojećih ugovora i operacija prema novim pravilima.

Prilog I.: OPĆI UVJETI KORIŠTENJA TERMINALA ZA UKAPLJENI PRIRODNI PLIN

Članak 1. Predmet Općih uvjeta

Ovaj članak uspostavlja pravni okvir odnosa između operatora i korisnika terminala, definirajući prava, obveze i ograničenja odgovornosti pri pružanju usluga.

Članak 2. Definicije

Ovaj članak određuje da se pojmovi koriste u skladu s Pravilima korištenja terminala i relevantnim propisima, osiguravajući dosljednost u tumačenju.

Članak 3. Sklapanje ugovora o korištenju terminala

Ovaj članak propisuje obvezu sklapanja ugovora između korisnika i operatora terminala kao preduvjet za korištenje usluga te određuje ključne elemente ugovora.

Članak 4. Prava koja proizlaze iz ugovorene usluge

Ovaj članak obvezuje operatora terminala na pružanje ugovorenih usluga u skladu s propisanim uvjetima i relevantnim ugovorima.

Članak 5. Prava i dužnosti operatora terminala

Ovaj članak utvrđuje obveze operatora terminala.

Članak 6. Prava korisnika terminala

Ovaj članak uređuje prava korisnika terminala.

Članak 7. Dužnosti korisnika terminala

Ovaj članak propisuje obveze korisnika terminala.

Članak 8. Ostala prava i dužnosti korisnika terminala

Ovaj članak potvrđuje da korisnik terminala ima dodatna prava i obveze određene relevantnim propisima, pravilima i ugovorima.

Članak 9. Naknada za korištenje terminala

Ovaj članak utvrđuje obvezu plaćanja naknade za korištenje terminala neovisno o stvarnom korištenju usluga, pri čemu se iznos određuje prema propisanoj metodologiji i tarifnim stavkama.

Članak 10. Naknada za nestandardne usluge

Ovaj članak propisuje obvezu plaćanja naknade za nestandardne usluge, pri čemu se cijene određuju prema metodologiji i cjeniku.

Članak 11. Fakturiranje usluga

Ovaj članak određuje mjesečno fakturiranje naknada za korištenje terminala i određenih nestandardnih usluga, dok se ostale nestandardne usluge fakturiraju po izvršenju.

Članak 12. Izdavanje računa i plaćanje

Ovaj članak propisuje rokove i način izdavanja, dostave i plaćanja računa te određuje obvezu plaćanja zateznih kamata u slučaju kašnjenja.

Članak 13. Valuta obveze

Ovaj članak određuje euro kao isključivu valutu za sva plaćanja, naknade i sredstva osiguranja između korisnika i operatora terminala.

Članak 14. Rješavanje sporova u vezi s obračunom naknada

Ovaj članak uređuje postupak osporavanja računa, obvezu plaćanja nespornih iznosa te rokove za rješavanje prigovora i eventualne korekcije ili dodatna plaćanja.

Članak 15. Obračun PDV-a i troškovi trećih strana

Ovaj članak uređuje obračun PDV-a, isključuje odgovornost operatora terminala za troškove trećih strana u vezi s uslugama terminala te obvezuje korisnika terminala na podmirenje i regres eventualnih potraživanja trećih osoba po toj osnovi.

Članak 16. Sredstva osiguranja plaćanja

Ovaj članak propisuje obvezu korisnika terminala da osigura valjano sredstvo osiguranja plaćanja za cijelo trajanje ugovora i nakon njegova isteka, snosi sve povezane troškove te uvjetuje početak pružanja usluga dostavom osiguranja.

Članak 17. Iznos i oblik sredstva osiguranja plaćanja

Ovaj članak propisuje obvezu korisnika terminala da dostavi sredstvo osiguranja plaćanja u određenim iznosima i oblicima, rokove za obnovu te uvjete pod kojima se osiguranje vraća ili prilagođava. Sredstva osiguranja plaćanja nužna su kako bi zaštitila poslovanje operatora od potencijalnih tržišnih rizika. Ova izmjena nije usmjerena na nepotrebno nametanje financijskih obveza korisnicima, već na smanjenje izloženost operatora prema nepredvidivim tržišnim okolnostima. U tu svrhu, operator mora imati adekvatne mehanizme zaštite kako bi osigurao održivost i stabilnost poslovanja terminala. Operator je proveo opsežnu analizu praksi osiguranja plaćanja na terminalima za UPP u Europskoj uniji i utvrdio visine SOP-a sukladno

najboljim praksama industrije, regulatornom okviru i vlastitom poslovnim modelu, s ciljem uspostavljanja uravnoteženog financijskog modela raspodjele rizika svih uključenih dionika.

Članak 18. Sredstvo osiguranja plaćanja za kapacitet uplinjavanja spot tereta

Ovaj članak određuje obvezu dostave sredstva osiguranja plaćanja za kapacitet uplinjavanja spot tereta, propisuje njegov iznos, dopuštene oblike i rokove dostave.

Članak 19. Uvjeti korištenja i obnove sredstva osiguranja plaćanja

Ovaj članak propisuje obvezu korisnika terminala da redovito obnavlja sredstvo osiguranja plaćanja, određuje minimalni rok važenja bankarske garancije te uvodi osiguranje za buduće korištenje terminala u slučaju plinskih godina bez ugovorenog kapaciteta. Omogućuje operatoru terminala naplatu iz osiguranja ako korisnik ne dostavi novo osiguranje ili ne podmiri obveze.

Članak 20. Dostava novog sredstva osiguranja plaćanja

Ovaj članak propisuje obvezu korisnika terminala da dostavi novo sredstvo osiguranja plaćanja ako je prethodno iskorišteno, određuje rokove za dostavu te daje operatoru terminala pravo na raskid ugovora i naknadu štete u slučaju neispunjenja ove obveze.

Članak 21. Naknada štete od strane korisnika terminala

Ovaj članak utvrđuje granice odgovornosti korisnika terminala i njegovih povezanih osoba (poput kooperanata, podizvođača i zaposlenika) u odnosu na operatora terminala. Također, osigurava zaštitu korisnika terminala od odštetnih zahtjeva trećih strana, osim u slučajevima kada su korisnik terminala ili njegove povezane osobe izravno odgovorni za nastalu štetu.

Članak 22. Naknada štete od strane operatora terminala

Ovaj članak utvrđuje granice odgovornosti operatora terminala i njegovih povezanih osoba (poput kooperanata, podizvođača i zaposlenika) u odnosu na korisnika terminala. Također, osigurava zaštitu operatora terminala od odštetnih zahtjeva trećih strana, osim u slučajevima kada su operator terminala ili njegove povezane osobe izravno odgovorni za nastalu štetu.

Članak 23. Odgovornost za štetu prema trećim stranama

Ovaj članak uređuje međusobnu zaštitu između korisnika terminala i operatora terminala u slučaju odštetnih zahtjeva trećih strana. Svaka strana preuzima odgovornost za štetu ili gubitke koji nastanu kao posljedica njezine namjere ili nepažnje.

Članak 24. Odštetni zahtjev

Ovaj članak uređuje postupak obavještanja i pravne zaštite u slučaju odštetnih zahtjeva, propisujući rokove, prava i obveze ugovornih strana. Osigurava pravovremenu reakciju, pravo

na obranu i sudjelovanje u postupku te sprječava jednostrane nagodbe bez suglasnosti obveznika zaštite.

Članak 25. Sanacija štete u okolišu

Ovaj članak uređuje odgovornost i obveze u vezi sa sanacijom štete u okolišu, propisujući pravo operatora terminala na poduzimanje nužnih mjera te obvezu korisnika terminala da nadoknadi troškove sanacije kada je za štetu odgovoran. Također, utvrđuje iznimke od odgovornosti, osiguravajući jasnu raspodjelu rizika i odgovornosti.

Članak 26. Isključenje ograničenja naknade štete

Ovaj članak isključuje ograničenje visine naknade štete za odgovornost za propisane situacije.

Članak 27. Naknada štete zbog prekida pružanja usluga

Ovaj članak uređuje odgovornost operatora terminala za štetu nastalu zbog neizvršavanja, prekida ili ograničenja usluga, uz definirane iznimke poput više sile, redovnog održavanja i krivnje korisnika ili trećih strana. Propisuje maksimalne iznose odštete te način izračuna odgovornosti prema pojedinom korisniku. Također, utvrđuje obvezu nadoknade izravnih gubitaka ako je prekid usluga uzrokovan krivnjom operatora terminala ili druge ugovorne strane.

Članak 28. Obveza plaćanja prekostojnice od strane operatora terminala

Ovaj članak propisuje obvezu operatora terminala da korisniku terminala plati naknadu za prekostojnicu ako vrijeme stajanja broda premaši ugovoreno, uz definirane iznose ovisno o kapacitetu broda. Također, omogućuje korisniku terminala da traži naknadu dodatnih dokumentiranih troškova te utvrđuje postupak rješavanja sporova u slučaju osporavanja tih troškova.

Članak 29. Obveza plaćanja prekostojnice od strane korisnika terminala

Ovaj članak propisuje obvezu korisnika terminala da plati naknadu za prekostojnicu ako pretovar ili povratni pretovar kasni zbog njegovih radnji ili propusta, uključujući kašnjenja uzrokovana brodom ili zapovjednikom broda. Definira visinu naknade ovisno o kapacitetu broda te omogućuje operatoru terminala potraživanje dokumentiranih troškova nastalih zbog kašnjenja. Također, uređuje postupak rješavanja sporova u slučaju osporavanja troškova.

Članak 30. Pravila obračuna naknade za prekostojnicu

Ovaj članak propisuje način obračuna naknade za prekostojnicu u slučaju prekoračenja vremena stajanja, definirajući početak obračuna, način računanja sati i proporcionalni izračun za razdoblja kraća od jednog dana.

Članak 31. Uvjeti plaćanja prekostojnice

LNG HRVATSKA D.O.O. ZA POSLOVANJE UKAPLJENIM PRIRODNIIM PLINOM (LNG HRVATSKA D.O.O.)
SLAVONSKA AVENIJA 1B • 10000 ZAGREB • HRVATSKA • TEL: +385 1 4094600
FAX: +385 1 4094601 • EMAIL: INFO@LNG.HR
TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU • MBS: 080733282 • OIB: 53902625891 • EUID: HRSR.080733282
PRIVREDNA BANKA ZAGREB D.D., ZAGREB • IBAN: HR87 2340 0091 1104 4118 0 • SWIFT: PBZGHR2X
HPB D.D., ZAGREB • IBAN: HR59 2390 0011 1012 6114 9 • SWIFT: HPBZHR2X
TEMELJNI KAPITAL: 43.052.230,00 EURA, UPLAĆEN U CIJELOSTI
DIREKTOR: IVAN FUGAŠ

Ovaj članak propisuje rokove za plaćanje naknade za prekostojnicu, posljedice kašnjenja u plaćanju i rokove za podnošenje zahtjeva. Također uređuje odgovornost korisnika i operatora terminala za nepoštivanje vremena dolaska i odveza broda.

Članak 32. Isplata naknade štete

Ovaj članak propisuje postupak isplate naknade štete, uključujući podnošenje računa obeštećenja, rokove plaćanja, mogućnost osporavanja i rješavanje sporova. Osigurava pravovremenu isplatu nespornih iznosa, utvrđuje valutu plaćanja i predviđa obvezu plaćanja zakonskih zateznih kamata u slučaju kašnjenja nakon rješenja spora.

Članak 33. Viša sila

Ovaj članak utvrđuje oslobođenje od odgovornosti ugovornih strana u slučaju više sile, definirajući njezin doseg i uvjete primjene, te navodi primjere više sile. Članak propisuje oslobađanje pogođene strane od odgovornosti za neizvršenje, kašnjenje ili štetu uzrokovanu takvim događajem.

Članak 34. Postupanja u slučaju više sile

Ovaj članak propisuje obvezu pravovremenog obavještanja o nastanku događaja više sile te redovitog ažuriranja informacija o njegovom trajanju i učincima. Također, nalaže pogođenoj strani da poduzme razumne mjere za ublažavanje posljedica i što brži nastavak ispunjenja ugovornih obveza.

Članak 35. Posljedice događaja više sile i gubitka FSRU-a

Ovaj članak propisuje posljedice događaja više sile i gubitka FSRU-a, određujući oslobođenje pogođene strane od odgovornosti uz obvezu poduzimanja razumnih mjera za ublažavanje učinaka. Uređuje plaćanje naknada za korištenje terminala tijekom trajanja više sile, uvjete raskida ugovora u slučaju produljenog prekida obveza te prestanak plaćanja i raskid ugovora u slučaju potpunog gubitka ili nestanka FSRU-a.

Članak 36. Ograničenje ili prekid pružanja usluga

Ovaj članak uređuje uvjete i posljedice ograničenja ili prekida pružanja usluga od strane operatora terminala, uključujući obveze plaćanja naknada. Također propisuje odgovornost korisnika terminala za štetu uzrokovanu prekidom usluga zbog njegovih postupaka.

Članak 37. Trajanje i prestanak ugovora o korištenju terminala

Ovaj članak propisuje da se ugovor o korištenju terminala sklapa na određeno vrijeme i traje do isteka ugovorenog razdoblja pružanja usluga.

Članak 38. Raskid ugovora o korištenju terminala

Ovaj članak propisuje da ugovorne strane mogu raskinuti ugovor o korištenju terminala u slučajevima predviđenim zakonima, ugovorom i Općim uvjetima.

Članak 39. Raskid ugovora od strane operatora terminala

Ovaj članak uređuje uvjete pod kojima operator terminala može raskinuti ugovor o korištenju terminala, uključujući zajednički sporazum, produženi događaj više sile, kršenje ugovornih obveza ili neplaćanje naknada. Također propisuje financijske posljedice raskida ugovora zbog krivnje korisnika terminala, uključujući obvezu plaćanja naknade za preostali ugovoreni period i mogući povrat dijela iznosa ako se oslobođeni kapacitet ponovno zakupi.

Članak 40. Raskid ugovora od strane korisnika terminala

Ovaj članak uređuje uvjete pod kojima korisnik terminala može raskinuti ugovor, uključujući zajednički sporazum, produženi događaj više sile, kršenje obveza operatora terminala i prekoračenje ugovorne odgovornosti operatora. Također propisuje pravo korisnika na naknadu štete u slučaju raskida zbog krivnje operatora terminala te utvrđuje rokove za ispunjenje obveza prije stupanja raskida na snagu.

Članak 41. Posljedice raskida ugovora u slučaju gubitka FSRU-a

Ovaj članak uređuje posljedice raskida ugovora o korištenju terminala u slučaju gubitka FSRU-a, određujući financijske i ugovorne obveze ovisno o tome je li krivnja na korisniku ili operatoru terminala. Također propisuje da sredstvo osiguranja plaćanja ostaje na snazi do ispunjenja svih obveza korisnika terminala te da je korisnik dužan podmiriti sve naknade nastale do raskida ugovora.

Članak 42. Ograničenje odgovornosti za štetu

Ovaj članak utvrđuje ograničenje ukupne odgovornosti korisnika i operatora terminala za štetu proizašlu iz ugovora o korištenju terminala, s maksimalnim iznosima od 20 milijuna eura. Također propisuje način izračuna razmjernog ograničenja za pojedinog korisnika terminala te isključuje odgovornost za neizravnu štetu u slučaju obične nepažnje. Ograničenja se ne primjenjuju u slučaju namjere ili krajnje nepažnje.

Članak 43. Obveze operatora terminala u vezi s osiguranjem

Ovaj članak propisuje obvezu operatora terminala da ugovori i održava police osiguranja za terminal, imovinu i operativne rizike. Uključuje osiguranje imovine, plinovoda, FSRU-a, tereta UPP-a u terminalu, odgovornosti prema trećim osobama te osiguranje radnika, osiguravajući financijsku zaštitu od potencijalnih šteta i odgovornosti.

Članak 44. Obveze korisnika terminala u vezi s osiguranjem

Ovaj članak propisuje obvezu korisnika terminala da, o svom trošku, ugovori i održava police osiguranja za brodove za prijevoz UPP-a i svoju imovinu. Uključuje osiguranje trupa i strojeva,

osiguranje od odgovornosti prema trećim osobama te osiguranje radnika, osiguravajući zaštitu od potencijalnih rizika povezanih s operacijama korisnika terminala.

Članak 45. Dostava obavijesti

Ovaj članak propisuje način dostave obavijesti i komunikacije među ugovornim stranama.

Članak 46. Prijenos ugovora o korištenju terminala

Ovaj članak postavlja pravila za prijenos ugovora o korištenju terminala, čime osigurava kontrolu nad prijenosom prava i obveza, sprečavajući neodobrene promjene u ugovornim odnosima.

Članak 47. Trošak prijevremenog raskida ugovora

Dosadašnje odredbe članka 47. nisu bile u skladu s načelom ravnopravnosti sudionika u obveznom odnosu, kako je propisano Zakonom o obveznim odnosima. Predmetne odredbe stavljale su korisnika terminala u povoljniji položaj jer su mu omogućavale jednostrani raskid ugovora u slučaju regulatornih promjena koje značajno otežavaju ispunjenje njegovih obveza, dok operator terminala nije imao istovjetno pravo, niti mogućnost traženja naknade štete u slučaju raskida ugovora. Time se sav rizik regulatornih promjena prebacivao na operatora terminala, čime se narušavala ugovorna ravnoteža i uvodila pravna nesigurnost u poslovanje terminala. Ugovorni odnosi moraju biti zasnovani na jednakoj zaštiti interesa obje strane, a pravni mehanizmi prilagodbe regulatornim promjenama ne smiju biti jednostrano usmjereni u korist jedne ugovorne strane. Također, odredbe su onemogućavale operatoru terminala planiranje dugoročnih poslovnih strategija i ulaganja, jer je korisnik terminala mogao raskinuti ugovor bez ikakvih financijskih posljedica, neovisno o investicijama koje je operator poduzeo na temelju sklopljenog ugovora. Uvođenje novina u ovaj članak rješava problem troškova nastalih uslijed prijevremenog raskida ugovora o korištenju terminala od strane korisnika. Cilj je zaštititi operatora terminala od financijskog gubitka zbog prijevremenog raskida te omogućiti povrat naknade ako kapacitet postane slobodan i bude ponovno zakupljen. Kako bi se osigurala pravna sigurnost i tržišna ravnoteža, nužno je ukloniti odredbe koje stvaraju asimetriju u pravima i obvezama ugovornih strana te omogućiti ugovorne odnose koji su u skladu s temeljnim načelima obveznog prava.

Članak 48. Mjerodavno pravo i jezik ugovora o korištenju terminala i ugovora o zajedničkom korištenju terminala

Ovaj članak rješava pitanje primjene prava i jezika u ugovorima, osiguravajući da su svi sporovi povezani s ugovorima o korištenju terminala podvrgnuti hrvatskom pravu, dok u slučaju nesuglasica u jeziku ugovora, prednost ima hrvatska verzija.

Članak 49. Sporovi koji proizlaze iz ugovora o korištenju terminala i ugovora o zajedničkom korištenju terminala

Ovaj članak osigurava arbitražno rješavanje sporova prema ICC pravilima, uz primjenu hrvatskog prava, dok korisnicima omogućava pristup pravnim lijekovima predviđenim hrvatskim zakonodavstvom.

Članak 50. Obveza čuvanja povjerljivosti informacija

Ovaj članak osigurava obvezu čuvanja povjerljivosti informacija između korisnika terminala i operatora, uključujući obvezu neotkrivanja ili zloupotrebe povjerljivih podataka, osim uz odobrenje ili zakonske zahtjeve. Također, obveze povjerljivosti ostaju na snazi i nakon prestanka ugovora, čime se štiti osjetljive informacije i poslovna tajna.

Članak 51. Vlasništvo i odgovornost za UPP i uplinjeni UPP

Ovaj članak definira vlasništvo i odgovornost za UPP i plin, jasno razdvajajući odgovornost i prijenos rizika između korisnika i operatora terminala u različitim fazama procesa – od pretovara do isporuke.

Članak 52. Objava i mjerodavni jezik

Ovaj članak osigurava pravnu jasnoću i dosljednost u primjeni Pravila i Općih uvjeta, utvrđujući hrvatski jezik kao mjerodavan za tumačenje, dok engleska verzija služi samo informativno.